

Komünün Karası

Louise Michel

Zeynep Tan

14.04.2019

İçindekiler

“İktidar lanetlidir, ben bu yüzden anarşist oldum!”	4
Barikatlardan Zindanlara Kadınlar Her Yerde	5
Komün Yaşıyor!	6

Louise Michel anarşist mücadeleye, özellikle de Paris Komünü'ne yaşam veren kadınlardan biridir. 29 Mayıs 1830'da Fransa'da Vroncourt şatosunda dünyaya geldi. Annesi şatonun hizmetçilerinden biriydi. Babası ise Louise dünyaya geldikten kısa bir süre sonra ortadan kaybolmuştu. Louise dede ve büyükanne diye çağırdığı şatonun sahiplerinin yanında büyüdü, okuma yazmayı dedesinin gayretleriyle öğrendi.

Öğretmenlik eğitimi aldı ama göreve başlamak için imparatora yemin etmesi gerekiyordu, bunu reddetti. Resmi okullar yerine özel okullarda çalışmak zorunda kaldı, hatta 1853 ocağında Yukarı Marne bölgesinde Audeloncourt'da özgür bir okulu bizzat kendisi açtı. İki yıl sonra da aynı bölgede bir başka okulda “fikirlerini çocuklara aşıladığı gerekçesiyle” ilk kez emniyetin dikkatini çekti, Paris'e taşınmaya karar verdi. Paris Komünü'nün önde gelen isimlerinden Varlin, Eudes, Valles, Rigault, Theophile Ferre'yle; onlarla katıldığı tartışmalarda ise anarşizmle tanıştı.

“İktidar lanetlidir, ben bu yüzden anarşist oldum!”

Louise Paris’te 1871’in Ocak ayında teslimiyetçi hükümete karşı yapılan eylemlere ulusal muhafız üniforması ile katıldı ve ilk silahlı eylemine katılmış oldu. Komünle taçlanacak olan 18 Mart ayaklanmasında Louise mantosunun altında sakladığı karabinası ile yer aldı.

Sadece eylemde değil söylemde de sivriliyordu gün geçtikçe. Kaleme aldığı Anarşistler Bildirisi’ndeki “*Anarşistler, düşünce özgürlüğünün her yerde tanındığı bir çağda sınırsız özgürlüğü savunmayı hak ve görev olarak bilen insanlardır... Özgürlükten yanayız ve bunun, kökeni ve biçimi ne olursa olsun, ister dayatılmış, ister seçilmiş olsun, kralcı ya da cumhuriyetçi olsun herhangi bir iktidarın varlığıyla bağdaşmayacağına inanıyoruz... Eşitlik olmadan özgürlük olamaz!... Bizim istediğimiz eşitlik, özgürlüğün ön koşulu olan fiili eşitliktir. Herkesten yeteneği kadar, herkese ihtiyacı kadar, diyoruz!*” sözleri, komünün ruhunu yansıtıyordu.

Komün’le beraber başlayan değişim, halkın kendi yaşama biçimini kendisinin belirleme kararlılığı, elbette herkesi memnun etmedi. Louise Michel’in de yazdığı gibi “*Giderek çürüyen iktidar-*

lar, güçlerini özgür olmak isteyen bütün halkalara karşı birleştireyordu.”

2 Nisan sabahı Paris top sesleriyle uyanmıştı. Komün'ü hazmedemeyen Versailles Sarayı, büyük bir ordu ile iki koldan Paris'i kuşatmıştı. Hemen ertesi gün, 3 Nisan 1871'de Komün, öz savunmaya girdi.

Barikatlardan Zindanlara Kadınlar Her Yerde

Paris Komünü'nde başlangıçta kadınlar sürekli geri tutulmaya çalışılmış, toplantılara katılmaları önlenmek istenmişti; kadınların savaşamayacakları düşünülüyordu. Parisli kadınlarla birlikte Louise Michel bunun tersini kanıtladı.

17-18 Mart gecesi General Vinoy'un birlikleri, Parislilerin ellerinden toplarını almakla görevlendirilmişti. Kadınlar bu bilgiyi ulaştırmak üzere gereken zamanı bulmuşlardı. Louise Michel ve Ferre'nin yönettikleri Onsekizinci Bölge Güvenlik Komitesi bunun üzerine Montmartre tepesine gitti. Tepeye giden kadınlar, çocuklar ve federe muhafızlar askerlerle ilişki kurup onlarla neşeli ve kardeşçe bir ilişki geliştirdiler. Generaller askerlerine Parisliler üzerine ateş edilmesi emrini verdiğinde artık çok

geçti, askerler emre uymadı. Emri veren iki general tutuklanarak kurşuna dizildiler.

Daha sonra Komün’e yönelik saldırılar sırasında petrolöz denen ve ellerindeki gaz bidonlarıyla burjuva ordularına kabuslar yaşatan kadınların öyküleri dilden dile dolaştı. Barikatlarda, idam mangalarının karşısında, zindanlarda; kadınlar her yerdeydiler.

Louise Michel, kadının özgürleşmesini savunmanın hiç de basit olmadığı bir dönemde özgürlüğü yalnızca söylemde ya da belirli ayrıcalıklara sahip olarak yaşamakta aramadı. Bu mücadeleyi genel ve sınıflar üstü bir zeminde değil “baldırı çıplakların” yanında, Komün barikatlarında aradı. Kota vb. yoluyla değil ellerinde silahlarıyla, gaz bidonlarıyla, barikatların üzerinde yaşamlarını ortaya koyarak erkeklerin kadınlara kapatmak istediği siyaset dünyasına girenlerin arasında yer aldı.

Komün Yaşıyor!

71 gün boyunca pek çok yoldaşını kaybeden, tüm baskılara rağmen barikatlarda direnen ve Komün’ü savunan Paris halkı, Thiers’in ordusunun saldırılarına daha fazla dayanamamıştı. Louise Michel’in sözleriyle _“Komün ölmüştü, kendi-

siyle birlikte binlerce isimsiz kahramanı toprağa gömerek.” —

O “öldü” diyordu ama Komün yenilmemişti. Bir çok kayba rağmen sayısız deneyimle beraber etkilerini sürdürmeye devam edecekti. Louise Michel’i birçok suçlamayla yargılamaya başladılar; generallerin tutuklanmasında rol almak, kışkırtıcılık yapmak ve öldürülmeleri eylemine katılmak, birçok mahalleyi silahlandırmak, Komün’ün ilan edilmesinden sonra “Kadın İşçilerin Çalışarak Ahlaklı Yaşamaları Komitesi” sekreteri olarak “Kadınlar Birliği Merkez Komitesi” kurmak, Komün’ü Versailles güçlerine karşı savunmak için kadınlardan oluşan ve komünarlara sağlık hizmeti veren ambulansçı birimleri; barikatlarda dövülecek savaşçı birlikleri; yangınlar çıkarmak üzere kundakçı (petrolöz) bölükleri örgütlemek, Devrim Kulübü başkanı olarak 18 Mayıs’ta alınan mahkemelerin kapatılması; rahiplerin tutuklanması gibi kararlara katılmak...

Louise Michel’i yargılayan mahkeme ona idam cezası verememiş, sürgüne yollamayı seçmişti. Generallerin infazına katılmak ve kundakçılık yapmakla suçlandığı mahkemeye cüretkar cevabı, onun anarşizme ve özgürlüğe olan tutkusundan geliyordu: *“Bütün eylemlerimin sorumluluğunu üstleniyorum. Onlar halkın üzerine ateş açmak istedi, onların üzerine ateş açmakta tereddüt etmezdim. Madem ki özgürlük*

için çarpan her yüreğe bir parça kurşun nasip oluyor, ben de hakkımı isterim. Eğer yaşamama izin vererseniz intikam diye haykırmaktan usanmayacağım.” Bu sözlerin ardından Yeni Kaledonya’ya sürgüne gönderildi. Sürüldüğü coğrafyada o dönemde sokak hareketi yükselişteydi, Louise Michel bu hareketi daha da yükseltmek için elinden geleni yaptı; orada bulunduğu süre içinde sömürgeciliğe başkaldıran halklaydı. Paris’e döndükten sonra da mücadeleyi bırakmadı. Defalarca tutuklandı, baskının ve zulmün binbir biçimine maruz bırakıldı; yine de yaşamının son anına dek yılmadı; 1904 yılında zatürre sebebiyle yaşamını yitirdi.

Yükseltmek için çabaladığı anarşizm mücadelesinde özgürlük için Paris barikatlarını ateşe veren kadının haykırışı hala yoldaşlarının kulaklarında çınlıyor:

Şimdi suskun olan yığınlar
Okyanus gibi gürlediğinde;
Yığınlar ölmeye hazır olduğunda
Komün tekrar ayaklanacak.
Sayılamayacak bir kalabalık olarak geleceğiz,
Bütün yollardan geleceğiz.

Ve karanlıklardan sıyrılan intikamcı ha-
yaletler gibi gelirken
Yumruklarımızı sıkacağız.
Bayrağı ölüm taşıyacak;
Al kanlara boyanmış kara bayrağı!
Ve alev alev göğün altında
Özgürleşen toprak,
Mor çiçekler açacak!

Anarşist Kütüphane

Zeynep Tan
Komünün Karası Louise Michel
14.04.2019

19.05.2022 tarihinde şuradan alındı: karala.org

tr.anarchistlibraries.net